

Wonder in wording

Het Franse Feeltune baarde vorig jaar veel opzien bij de introductie van de Rhizome op de Musikmesse. Toen was het nog maar een prototype. Inmiddels zijn de eerste honderd exemplaren op weg naar hun nieuwe eigenaar. Interface testte dit unieke apparaat.

door Richard Veenstra > richard@interface.nl

De ultieme oplossing voor het live uitvoeren van elektronische muziek bestaat nog niet. De laptop is natuurlijk populair op het podium, maar hoe zorg je ervoor dat je je als muzikant niet verschuilt achter zo'n suf apparaat? Sommige artiesten experimenteren met controllers, zoals de Novation Launchpad, Nintendo Wii of de Akai APC40. Anderen geven de voorkeur aan hardware of een hybride oplossing zoals Native Instruments Maschine.

De Rhizome is ook een hybride oplossing: een 'normale' computer in een speciaal ontworpen behuizing, inclusief soft- en hardware. Dit concept is niet nieuw. Denk aan OpenLabs met hun NeKo workstation. Feeltune bewandelt min of meer de zelfde weg, met als grote verschil dat de Rhizome een compleet eigen systeem is. De nieuwe OpenLabs NeKo wordt geleverd met externe software (Reaper). De hardware en software van de Rhizome zijn door Feeltune zelf ontworpen. Multitouch bedieningsoppervlakken zoals bij de iPad zijn de trend, maar de Rhizome doet daar niet aan mee. Hij levert je vier schermen, een aantal draaiknoppen en druktoetsen.

Zware jongens

De Rhizome is verkrijgbaar in drie versies: SE, XE en UXE. Het uiterlijk en de bijgeleverde software zijn gelijk, maar de hardware is verschillend. We hebben de XE-versie getest; een computer met een Intel moederbord, een 2,93GHz Intel Core 2 Duo processor, 250GB

harddisk en 2GB geheugen. De SE is identiek, maar heeft minder audio-outputs. De UXE heeft een Core 2 Quad processor, 4GB geheugen en een 500GB harddisk. Alle Rhizome's hebben een RME geluidskaart. In het geval van de XE een HDSP 9632 met een uitbreidingskaart voor vier extra analoge jackuitgangen, waardoor het totaal op zes analoge uitgangen (vier jack en twee xlr) en twee analoge xlr-ingangen komt. Feeltune is hier afhankelijk van wat RME biedt, en dit bedrijf levert geen breakoutkabel met jackingangen bij de HDSP 9632.

Feeltune kiest voor Windows XP Embedded als softwareplatform vanwege de stabiliteit en het feit dat de meeste vst's erop draaien. Nadeel is wel dat dit besturingssysteem al tien jaar oud is. De vraag is hoelang vst-ontwikkelaars hun plug-ins XP-compatibel blijven houden.

Gewicht en omvang van de drie modellen zijn, net als de prijzen, behoorlijk fors te noemen. De Rhizome weegt ruim 11kg en meet 53x43cm zonder doos of hoes. Feeltune zegt erbij dat de Rhizome geschikt is om mee te nemen als handbagage in een vliegtuig. Je hebt dan nog precies ruimte voor één onderbroek, een T-shirt, een korte broek en een iLok!

Opstartfase

De eerste opstartprocedure levert meteen het bewijs dat je met een 'normale' computer te maken hebt: op twee displays verschijnt ondersteboven een Windows-foutmelding. Na een bezoekje aan de website van Feeltune en een herstart toont de machine ons nu wel de Rhizome software, maar deze blijkt redelijk

VST-PLUG-INS

De volgende plug-ins zijn standaard op de Rhizome geïnstalleerd, maar uiteraard is het mogelijk om zelf plug-ins op het apparaat te zetten.

Vst-i

- Acid Rack 2.1, virtueel-analoge synthesizer (freeware)
- Transistor Drums 2.0, 808/909 emulator (freeware)
- Alieno, monosynth (freeware)
- DelayLama, vocal synthesizer (freeware)
- ErsDrums, drumsynthesizer (freeware)
- Ohmforce Oddity, ARP Odyssey emulator (€ 117,81 incl)
- Ohmforce Minimonsta, Minimoog emulator, (€ 177,31 incl)
- StringSynth, string synthesizer (freeware)
- Feeltune synthesizers/drumcomputers: (L1N1, Synth303, TR BOB, TR TOT, TR gOg)

Vst-fx

- 2rule Filter, glitch filter (freeware)
- E-phonic Lofi, audio destruction unit (freeware)
- Antress Bundel (freeware)
- Feeltune effecten: delay, flanger, Stereolizer
- Ohmforce effectenbundel: Colmpex (compressor), Flancho (flanger), Idol (multifilter), Limit (limiter), Peq (4-bands equalizer), Vocod (vocoder)

buggy, en sommige knoppen (zoals de aan/uit-knop) werken niet zoals het hoort. De heren van Feeltune zijn echter enorm behulpzaam en het door hen gemaakte OS 1.5 belooft al deze problemen op te lossen. Om een nieuw besturingssysteem te installeren heb je echter een usb-stick, een muis, een keyboard en een extern beeldscherm nodig. De eerste drie zijn in de meeste huishoudens wel voor handen, maar een extern beeldscherm kan wel eens problematisch worden! De belofte over de stabiliteit van het nieuwe besturingssysteem wordt overigens wel waargemaakt. De Rhizome start nu zonder problemen op.

Overzicht

De Rhizome is onderverdeeld in vier zones, elk met een display met daaronder zestien druk- of draaiknoppen. De onderste zestien drukknoppen zijn aanslaggevoelige pads voor drumpartijen. De bovenste zone heeft het grootste oppervlak. Hier bevinden zich de belangrijkste functies en hier verschijnen de menu's en meldingen. De bediening volgt een matrixprincipe; met de L-knoppen aan de rechterkant van elke zone scroll je verticaal door de opties, met de knoppen onder het display selecteer je of scroll je horizontaal door de mogelijkheden van de geselecteerde rij. Aan de bovenkant van het apparaat vind je de transportbar en undo/redo-knoppen. Helaas functioneren laatstgenoemde knoppen nog niet, maar dit zal binnenkort verholpen zijn dankzij een software-update.

Wat er op de vier displays te zien is, hangt af van het geselecteerde environment. De vijf environments zijn Mixer, Sequencer, Sampler, Song en Live Performance. Elk environment heeft zijn eigen kleur, zodat je snel kunt zien in welke omgeving je bent. Een project in de Rhizome heeft maximaal 64 sporen, en elk spoor kan midi-informatie voor plug-in-instrumenten bevatten, audio- bestanden afspelen met de Rhizome sampler of een extern instrument besturen via midi. Audiosporen zijn op dit moment nog niet mogelijk.

Een song is vervolgens weer opgebouwd uit maximaal 64 patterns. Je kunt de sporen gelijk naar de masterbus of naar een van de acht bussen sturen. Daarnaast heb je de beschikking over zes aux-sends per spoor. Een erg handige functie is de mogelijkheid om helpballonnetjes weer te geven op de displays. Zo zie je in één oogopslag waar een bepaalde functie voor dient.

Sequencer en Song

Om patterns te maken heb je twee mogelijkheden, via een Step Track of een RT Track.

Het verschil zit hem erin dat een RT (Realtime) Track polyfone informatie kan bevatten, terwijl een Step Track alleen monofoon en slechts acht maten aan informatie bevat. In een Step Track programmeer je bijvoorbeeld alleen de kickdrums, op een andere Step Track programmeer je bijvoorbeeld je hihat. Een song kan een aantal patterns bevatten en deze kun je realtime bewerken. Elk project kan één song bevatten en van een project kun je er twee tegelijkertijd open hebben. Met de environment-knoppen wissel je gemakkelijk tussen twee projecten.

Als je eenmaal de basisbeginselen snapt, blijkt het programmeren van patterns en songs erg intuïtief te werken. De sequencer herbergt ook een paar slimme functies. Het is mogelijk om sporen verschillende looplengths te geven, zodat je steeds veranderende patronen krijgt en via de vst-parameters bedien je eenvoudig alle functies van een vst-instrument op een spoor.

Helaas ondersteunt niet elke vst-plug-in de fx-standaard (preset data), waardoor je met de Rhizome bijvoorbeeld niet door de patchbanken van de meegeleverde Ohmforce Minimonsta kunt bladeren. De enige *workaround* is het aansluiten van (alweer!) een extern display en je project op deze manier op te slaan.

Een ander schoonheidsfoutje in de vst-parameterspagina is dat de encoders soms

niet goed aansluiten op wat er op het scherm gebeurt. Wil je in een plug-in de oscillator bijvoorbeeld van een sinus naar een blok golf veranderen, dan moet je de knop een paar tikken naar rechts draaien. Je weet daarbij niet hoeveel tikken je moet draaien en dit maakt programmeren wat lastig.

Mixer

De tweede belangrijke omgeving is de Mixer. Deze is heel overzichtelijk en bevat alles wat je van een moderne daw kunt verwachten. Elke bus, aux of normaal spoor heeft drie standaard interne effecten (eq, compressie en een spatia-lizer) en kan maximaal zes insert-vst-effecten bevatten. Side-chaining is nog niet mogelijk, maar dit is een van de zaken die Feeltune in een aanstaande update gaat toevoegen. Ook het verwijderen van een spoor is nu nog niet mogelijk. Helaas is het masterlevel alleen via de software te bedienen, maar dit is logisch vanwege de architectuur van de Rhizome.

Sampler

Bij de Sampler ontdek je de kracht van de Rhizome pas echt. Het grote bedieningsoppervlak werkt fijn voor het bewerken van een

INFO

- **Prijzen incl:**
SE € 3.199,-
XE € 3.399,-
UXE € 3.599,-
- **Distributie:**
Sound Service European Music Distribution, +49 33 7089330
- **Internet:**
www.sound-service.eu
www.feeltune.com

sample. En dat je daarbij ook nog eens gebruik kunt maken van alle knoppen en toetsen, maakt het creëren en bewerken van samples leuk werk. Qua functionaliteit is het een uitgebreide maar niet spectaculaire sampler, maar de Rhizome scoort met drie verschillende adrs's. Deze zijn toe te passen op de vcf, vco en vca. Het maakt de creatie van compleet nieuwe geluiden zeer eenvoudig. Uiteraard heeft de sampler ook functies aan boord om geluiden te loopen en om te draaien. Timestretching is niet mogelijk.

Live Performance

De laatste bedieningsomgeving is de Live Performance. Hiermee heb je eigenlijk twee Rhizomes ineen. In deze modus kun je twee projecten van tevoren inladen, maar zelfs tijdens het afspelen van een project is het mogelijk een ander project in te laden. Vergelijk het met een dj-set-up. Tijdens de test waren er geen hoorbare klikken of andere problemen bij het switchen tussen projecten. Je kunt de projecten gesynchroniseerd laten lopen door één project de Master te maken, maar je kunt een nieuw project ook in z'n eigen tempo en maatsoort starten. Dit willen we meer zien in software voor livemuzikanten!

CopperLan

De Feeltune Rhizome is als een van de eerste apparaten uitgerust met CopperLan. Dit is een technologie die het mogelijk maakt om verschillende computers en muziekapparatuur met elkaar te laten communiceren. Dit gebeurt via een standaard netwerkkabel (lan) of via een wifi-netwerk. Het enige wat je moet doen, is de CopperLan software op je computer of instrument installeren. In het geval van de Rhizome is dit al gedaan, al gaat de ontwikkeling vrij snel en wordt aangeraden om altijd de laatste versie van de site van CopperLan te installeren. De Rhizome is op dit moment alleen in staat om midinoten te ontvangen of te versturen via CopperLan, maar binnenkort zal ook controllerdata ondersteund worden. Meer informatie vind je op de website www.copperlan.org.

>> Als je de Rhizome live wilt gebruiken moet je wel weten welke functies onder welke knoppen zitten, want de knoppen en labels aan weerszijden van het beeldscherm zijn onverlicht en moeilijk te lezen in het donker.

Plug-ins

De Rhizome wordt geleverd met een aantal voorgeïnstalleerde vst-instrumenten en -effecten. In het testmodel kwamen we voornamelijk freeware en diverse zelfontwikkelde plug-ins tegen. Het betreft hier onder andere goede, maar niet spectaculaire modellen van een TR-808, een TR-909, een compressor, een delay en een flanger. Iets meer aandacht mag Feeltune aan de drums besteden: sommige samples zijn niet correct afgesneden en leveren een hoorbare tik op bij het afspelen. Ohmforce leverde een aantal op maat gemaakte plug-ins voor de Rhizome, en ook de instrumenten Oddity en Minimonsta zijn als volledige versie terug te vinden op de Rhizome.

Uiteraard is het mogelijk om zelf vst-plug-ins te installeren, maar ook hiervoor heb je muis, keyboard en een extern beeldscherm nodig. Na het opstarten bevind je je in een gewone Windows-omgeving en de installatie van een plug-in werkt dus op dezelfde manier als op een pc. Het activeren van plug-ins kan via het internet, maar het wordt aangeraden om de validatie offline te doen als dat mogelijk is. De Rhizome bevat namelijk geen antivirus-programma en hij is net zo gevoelig voor virussen als iedere andere Windows computer. Het is dan ook raadzaam om elke keer een usb-stick te controleren op virussen, voordat je deze in je Rhizome steekt. Verder is de Rhizome volledig compatibel met iLok en Synchrosoft beveiligingssystemen.

Conclusie

Op dit moment een afgewogen oordeel over de Rhizome geven is lastig. Het concept is duidelijk, de software loopt soepel (een kleine uitzondering daargelaten) en de machine oogt solide, maar toch voelt het apparaat niet af. De support van Feeltune is geweldig en levert snel nieuwe updates, maar dit doet niet af aan het feit dat sommige functies nog niet compleet geïmplementeerd zijn of zelfs ontbreken. Dat je een extern display nodig hebt om updates en plug-ins te installeren, is een echt minpunt

Als je eenmaal de basisbeginselen snapt, blijkt het programmeren van patterns en songs erg intuïtief te werken

van het apparaat. Een oplossing waarbij je een usb-stick in de Rhizome steekt en je middels een on-screen venster updates of plug-ins kunt installeren, zou de machine al een stuk aantrekkelijker maken. Immers, wat doe je als de Rhizome tijdens een optreden opeens een foutmelding geeft? Weinig muzikanten zullen een display met zich meedragen voor dit soort momenten.

Is het dan allemaal kommer en kwel? Zeker niet. De software en de integratie met de hardware geeft hoop. De software is goed en duidelijk vormgegeven. De verschillende environments werken logisch en de Live Performance mode is een enorme verrijking voor het apparaat. De Sampler werkt heerlijk door de vier schermen en vele knoppen, en over het algemeen voelt de software al wél heel volwassen aan. Over de prijs is nog wel het een en ander te zeggen. € 3.400,- voor de XE-versie is veel geld, en je vraagt je af of mensen bereid zullen zijn om

SPECIFICATIES

- Rhizome XE**
- pc met Intel Core 2 Duo 2,93GHz, 2GB ram, 250GB harddisk
 - geluidskaart RME HDSP 9632 + expansiekaart voor 4 extra analoge uitgangen + breakoutkabel voor 2 xlr-ingangen, 2 xlr-uitgangen en midi-in/uit
 - 4 displays, 32 eideloze draaiknoppen, 16 druktoetsen en 16 aanslaggevoelige pads
 - midi-in/uitgang
 - adat- en s/p-dif/aes-poort
 - dvi-uitgang (met vga-adap-ter)
 - 6 usb-poorten, 1 hdmi-poort, 1 firewire-poort, gecombineerde PS2-poort, ethernetpoort

zoveel geld neer te tellen. In essentie is het natuurlijk een 'gewone' Windows computer. Weliswaar met prima geluidskaart, software en controller ingebouwd, maar de vergelijking met een laptop of bijvoorbeeld Native Instruments Maschine ligt voor de hand. Zo'n oplossing is mobieler en waarschijnlijk goedkoper. De vraag is dan ook of Rhizome ons kan overtuigen door met veel updates en verbeteringen te komen. Wie weet kunnen we over een jaar dan niet meer om deze unieke machine heen. ■

HET OORDEEL

+	• software voelt volwassen aan • Live Performance mode • open systeem • support
-	• extern display nodig voor updates • systeem hier en daar incompleet • geen hardware masterlevelknop • geen audiosporen mogelijk • prijs

advertentie

Interface Xtra downloads op interface.nl

VEEL GRATIS SOFTWARE, MET O.A.: Amazona Tyrell N6 en Idaysynths Athmonova2 plug-in synths, Cyberworm Mo'Verb convolutiegalm
GRATIS SAMPLES: Roland System 100 collectie, incl. drums; sounds uit een Mellotron M400s uit 1973 met strijkers, koper- en houtblazers, fluit, koor en gong **ALLE WEBLINKS, HANDLEIDINGEN, AUDIOTRACKS EN VIDEO'S BIJ DEZE EDITIE**